

1940 Ei slektsgren dør ut

Ingen går fri, - vi skal alle oppleve å miste våre nærmeste. Slik er nå en gang naturen, slik er livet. Når en bortgang kommer uventet, føler mange naturligvis både bitterhet og urettferdighet. I slike stunder, og når annen motgang setter inn - har vi alle hørt de som trøster seg med *"at noen har det verre"*. Det hjelper så lite for de fleste av oss. En kan ikke sette tap, lengsel og smerte opp mot hverandre. Smerteterskelen er forskjellig, hendelsene så ulike - alt blir så feil ved å sammenligne. Denne erkjennelsen til tross, - førstereaksjonen er logisk relatert til antallet hos de fleste av oss, og i den sammenhengen oppdager vi raskt at noen likevel har det verre. For noen familier, for enkeltpersoner og for noen bygder eller områder - tar det aldri slutt. Hvor meget kan et menneske tåle? Vi skal i dette kapittelet møte en som nok både tålte mer og led mer enn de fleste. Han hadde knapt flere å miste - og ble alene til slutt.

På en husmannsplass kalt Grindplassen under Hell i Stjørdal slår Johan Peter Halvorsen Lergård seg ned. Han ble bruker nr.2 - etter Johan Eriksen Kvål som var nybygger på stedet. Plassen gikk også under navnet Grindberget eller Hellesbroen. Vår Johan var født i Trondheim den 27.februar 1849. Han giftet seg den 20.juni 1879 med Jonetta Hågensdatter Furgjerdet, og paret tok optimistisk fatt på livets voksne fase, det å stifte bo og skape seg både livsgrunnlag og livsforsikring. I mai året etter kommer sønnen Halvor til verden. Alderdommen var på en måte sikret, skjønt det var nok en sekundær tanke i den lykkerus og glede som preget det nygifte og nybakte foreldreparet. Men som for så mange andre par kom motgangen like raskt som lykken, da han litj-Halvor dør i april året etter. Sjokket, tapet og urettferdigheten slo til. Samtidig som de mister sin førstefødte, merker Jonetta at hun er med barn igjen. En liten trøst. Anna Petrine blir født i november samme året.

Den lille familien forsøker å skape seg et sterkere livsgrunnlag. Det var nok slit, men de var ikke redde for å ta et tak. Bare de fikk være friske. Somrene var ikke så verst. Det grodde i dobbelforstand den ene sommeren på Grindplassen. Kroppen til mor Jonetta ga beskjed om at et nytt barn var på vei. Men så rammer ulykka familien på nytt. Brått og uventet dør den snart 3-årige Anna Petrine den 25.august 1884. Nok en gang dør et barn, mens et annet varsler om sin ankomst. Ei ny Anna Petrine blir født 24.februar 1885. For paret på husmannsplassen var det bare å brette opp armene og starte forfra igjen.

Nå skulle det gå over fem år før en ny tragedie rammet familien. Et nytt dødsfall. Og det var ikke Anna Petrine eller en av foreldrene. Paret fikk nemlig ei datter til i 1889. Alt var så godt. Nå var de blitt 4 til bords på Hellesbroen. Alt gikk deres vei, - trodde de. Men dessverre dør lille Karen Henrikke den 8.mai året etter. Ekteparet krummet nakken og gikk på. Armtakene rundt den 5 år gamle Anna Petrine ble fastere: *"Vi har i alle fall deg, lille venn"*. De trøstet hverandre. Slik gikk nye tre år. Så blir Hanna Kristine født, - deres femte barn. Storesøster, og den eneste igjen - var nå 8 år. Ekteparet føler at de har fått sin del av syndefallet. Nå måtte det kun gå fremover og oppover. Men Gud ville det tydeligvis ikke slik. Mor Jonetta blir dårlig og dør den 22.juli 1895, 40 år gammel. Tilbake sitter Johan Peter som enkemann med den 10-årige Anna Petrine og lille Hanna Kristine på 2 år. Livet var ikke blitt så enkelt for Johan Peter. Han savnet både kona og de tre barna han hadde mistet - og han savnet så sterkt en sønn og *"odelsgutt"*. Hvem skulle nå overta?

Nye fem år går, hverdagen var hard. Den 21.juni 1902 gifter han seg på nytt. Denne gangen med Johanna Martine Røstad, født i 1858 i Skogn. På en måte en ny start igjen, ei ny lukt - ei ny stemning i huset. Kanskje en sønn? Anna Petrine står nå frem som ei fager og gifteklar kvinne. Men så var det dette med at noen *"får alt"*, også ulykkene. Hva som var årsaken, vet

ikke jeg, men Anna Petrine dør den 24.april 1903, to måneder etter hennes 18-årsdag. ”Ikke nå igjen - tar det aldri slutt”, tenker Johan Peter høyt. Han tar seg ned til Hellstranda, går ned på kne - rekker hendene i været og roper ut: ”Gud - hvorfor straffer du meg så hardt? Over Billedtholmen ser han kun mørke truende skyer.

Johan Peter Halvorsen skulle bli den siste som bebodde plassen. Etter at han mistet kona og eldste dattera ble det mest mørke. Lyset som holdt han gående var trolig Hanna Kristine. For henne skulle han kjempe, og han ga nye år av sitt liv i et sikkert evig slit hvor den tyngste børa var de uendelige tankene om rettferdighet, skyldfølelse og et hav av ”hvis”. Slik gikk årene, og den 28.mai 1917 blir han bestefar. Da nedkommer Hanna Kristine med en sønn, som ble døpt Johan Halvdan Olsen. Etterslekta var berget. Den nybakte bestefaren felte en tåre fra en kilde han etter alle tapene og all motgangen trodde var inntørket. Endelig kom det en ”odelsgut”. Det ble relativt sett gjeve tider for han Johan Peter. Nye smil og ny latter trillet utover Grindplassen.

Så gikk det ytterligere 9 år, og året 1926 hadde så vidt begynt. Fredag 8.januar dør Hanna Kristine, kun 33 år. Den 9-årige Johan Halvdan hadde mistet sin mor, og Johan Peter sitt femte og siste barn. Den gamle Johan likte ikke fredagene. Rett nok var Hanna Kristine født på en fredag, men at hun døde på en fredag minnet Johan på at Anna Petrine også døde på en fredag. Og som om det ikke var nok forbannelse tilknyttet fredager, så gjorde trolig tuberkulosen seg på nytt gjeldende på en fredag på Grindplassen. Johanna, Johan Peters andre kone, dør fredag 16.juli samme året. Johan Peter Halvorsen var ribbet til skinnet. Han hadde mistet alle sine barn og to koner.

Livsgnisten var oppbrukt. Det gikk fort nedover med gamle Johan. Han døde den 9.august 1929 - på en fredag selvfølgelig. Året stod i depresjonens tegn verden over, og innvarslet så mye vondt på så mange måter. Heldigvis var etterslekta reddet gjennom han Johan Halvdan, tenkte kanskje Johan Peter på sitt siste. Lite ante denne sliteren, som ikke hadde hatt annet enn motgang, - at hans egen slektsgren snart skulle død ut. Hans barnebarn, Johan Halvdan, ble nemlig skutt av tyskerne. Familien Johan Peter Halvorsen hadde opphørt å eksistere - slektsgreina var fullstendig utslettet, blodsbandene ble så brutalt kuttet av ved Slungaard (Ydsti) den 15.april 1940. Det hjalp ikke at dagen var en mandag.

(Mrk: Det er ikke samsvar mellom Stjørdalsboka og navnet på gravsteinen. På Elvran kirkegård står det at vedkommende het Johan Halvdan Olsen, mens boka sier Halvdan Johan Olssen).

